
Строста

Ми діти асфальтових джунглів.
Ми — діти сільської бід.
Ми — діти важкого туману,
Минулого темні сліди

... Уламки розбитого світла
Непрошені гості на світі
Ми — ваша невгоєна рана,
Ми рано зламалися, рано

Ю.Покальчук. "Чорні квіти"

Уже шостий рік за ініціативою і редагуванням **Юрія Покальчука** на кошти прихильників цього проекту у Прилуцькій виховній колонії видається літературний кварталник **"Горизонт"**, хоч історія його народження давня, із 1987 року він випускався в колонії Юрієм Покальчуком у машинописному "самвидавському" вигляді.

Тут друкуються вірші й проза неповнолітніх правопорушників, вони самі малюють обкладинки й ілюстрації. Чимало авторів журналу після виходу на волю отримали вищу освіту.

Тематика віршів здебільшого проста — мати, кохання, Україна:

І обряди веселі, і спів солов'я
І трембіти у горах, і темні ліси [...]
За красу цю боролися наші батьки

І чорніла земля ця від крові.
І звільнили вони Україну від тих,
В кого в серці не було любові.

(Олег Квич)

"Чм розгориться майбуття?" — це питання постійно турбує вихованців колонії. Вони намагаються переосмислити свій ранній тяжкий життєвий досвід:

Тільки біль від прірви і від зламаної кістки
Здається нескінченним,
Як вода, що тече з кожного струмка,

Це справжнє,
Це дійсність,
А не жахливий сон

(Ростислав Гончарук)

Білка — село деревлянське
Білка — село польське
Разом воно селянське
А серцем своїм українське,

...А як сонце купається
Вітрові — мріється в косах твоїх
Ні не могли з тобою не стрітись
То був би гріх...

(Сергій Олексієнко)

Сподівання на нове, світле життя передає Олексій Черевач:

В затінку чуда, в світлі надії,
Так і живемо
Так і радієм
Рано встаємо — в будні — у сім
На свята — у вісім

У нас завелися ластів"ята і свинка
І вишні оспіаються
Будемо на осінь добрі і багаті
Витопимо грубку
Книги розкриєм
В затінку і світлі надії!

Проза "Горизонту" складається переважно з життєписів юних авторів. Це сумні і часом жахні факти з дна українського суспільства, про яке ми й уявлення не маємо. Ось як закінчується життєпис "Нещасливе дитинство" — "Одним словом, життя в мене було таке паршиве, що я часто хотів піти з цього світу, але щось мене утримувало" (Ігор Смілик).

Актуальний для незалежної України як документ часу проєкт "Горизонт" і надалі існуватиме, даючи надію хоч якось вирівнювати зламані долі представників нашого наймолодшого покоління.

В.Л.

Покинуті міста
Називаю поіменно
Мов кісточки перебираю звуки
Тернопіль Ніжин Київ Бережани
Бачу те що вони означають
Бачу те що втрачаю щодня

Не вдихнути
Їхнє повітря із присмаком побутового газу
Травневого бузку
Не видихнути
Те що роками їсть мене зсередини

П'ята книжка поезій **Анатолія Дністрового "Покинуті міста"** в серії "Зона Овідія" (**Хмельницький-Київ, Видавництво Сергія Пантока, 2004**) містить цикли віршів ("Перший автомобіль у Тернополі" та "Верлібри без назви") і поеми "Слово про життя людини" та "Вічні катари", написані протягом 2001-2003 рр. Збірка кардинально різниться від попередніх ("Проповідь до магми", 1998; "На смерть Клію" та "Спостереження", 1999; "Жовта імла", 2001. Це — новий рівень авторського погляду на людину, людство, християнство; на слово ("коли любов до поезії дає право дихати/ і вірити в порятунок для втраченого розуму/ для втраченого всесвіту"), трагізм екзистенції й водночас виразний регіоналізм на тлі глибинних філософських роздумів. Дністровий по-особливому проникливо пише про міста ("вбережи цю споруду/ яка знає примхи часу"), про кохання ("наші пальці-сироти / бояться розлучитися"), дитинство ("тільки у зрілому спогаді про дитинство/ можна побачити свої дорослі очі/ — очі неприкаяної дитини/ яка знає про існування речей/ (коли пестять плачеш, коли б'ють радіеш) / які не мають назви, назви в дитячому розумінні". У збірці поезій можна помітити, як Дністровий поєднує особливості сприйняття старості ("пора поспішати, пора не спішити нікуди") і водночас відтворює своє дитяче сприйняття Бога ("і бачимо як обережно ходить між нами хтось великий.../ дуже великий/ за хмарами ховається/ підводимо голови нічого не видно/ небо поглинуло його до колін/ діти співають під босими велетенськими/ ногами/ Збираються у хороводи/ а ми лежимо неподалік на ложі із трав/ і поволі старіємо").

Однією з важливих тем для Дністрового виступає страшна й складна історія нашого народу, його ісход з рідних місць ("наші хати летять разом з нами"; "смуток завжди виникає у час перельоту/ ковтає дорогу тривога/ поглядом тихим і сивим/ наче волосся бабусь"). Такою ж мірою поета хвилює історія людства ("чути голос землі/ що здавлено з глибини виривається/ голос безодень/ де темінь довічна холодна/ ніби струмין потужний води/ голодна жадоба життя/ невгамовна енергія що пульсує / і гукає живих/ голос дикий пронизливий/ голос волення людського"). Звичайно, це поезія для вдумливих читачів, таких, як члени "Друзів Еліота" (1993–1996), літературної групи, створеної автором за часів навчання в Ніжинському університеті.

В.Л.

Слово і Час. 2005. № 11